

Příloha k protokolu o SZZ č.

Jméno: **Bc. Petra HODINOVÁ**

Vysoká škola: **Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích**

Filozofická fakulta

Ústav bohemistiky

Obor: Bohemistika

Datum odevzdání posudku: **20. 8. 2020**

Vedoucí diplomové práce:

doc. PhDr. Marie Janečková, CSc.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

PROPRIA VE STARŠÍCH CESTOPISECH

Tématem diplomové práce Petry Hodinové jsou vlastní jména v cestopise Kryštofa Haranta z Polžic a Bezdruzic, který koncem 16. století podnikl cestu do Svaté země. Kniha byla vydána tiskem v roce 1608. Téma diplomové práce spadá do onomastiky, vlastními jmény osob se řadí do antroponomastiky a jmény míst do toponomastiky. Diplomantka pracovala s novou edicí cestopisu z roku 2017, *Putování aneb cesta z království Českého do města Benátek, odtud po moři do země Svaté, země Júdské a dále do Egypta a velikého města Kairu*, autorem Hany Bočkové a Markéty Melounové. Excerptovala prvních šest kapitol popisujících cestu Kryštofa Haranta s přítelem Heřmanem Černínem ze západních Čech přes německé a rakouské země do Itálie, Jadranským mořem podél italských břehů do Středozemního moře s návštěvou některých řeckých ostrovů a odtud dále do Svaté země.

Cílem DP bylo shromáždit a roztřídit antroponyma, včetně jmen skupinových, a toponyma, tj. názvy míst osídlených (oikonym) i neosídlených (anoikonym). Názvy míst byly Harantem zapsány buď v počeštěné formě jako exonyma, nebo uváděl i jména podle starověké latiny, příp. řečtiny, nebo mají podobu jazyka příslušné země, tedy jsou endonymy. Diplomantka pracovala s výkladovými slovníky, historickými i současnými mapami, s *Indexem českých exonym* (2011) a s internetovými zdroji.

V obsáhlé teoretické části pojednala o oboru onomastika a soustředila se na její hlavní součásti. Kromě kritérií pro třídění vlastních jmen připojila i pojednání o vývoji osobních jmen a příjmení a také toponymické modely, jichž ve výzkumné části nevyužila. Podala charakteristiku exonym a pokusila se je v textu vyhledat, spokojila se však pouze s jejich vyjmenováním a dále s nimi nepracovala. Stručně zmínila cestopisy v české literatuře 17. století a doplnila informace o obou cestovatelích. O Harantových životních osudech citovala pouze z jednoho zdroje, a to z uměleckého zpracování Františka Kožíka.

Metodologická kapitola umístěná na začátku výzkumné části práce obsahuje informace o excerptaci proprií, naznačuje způsob klasifikace antroponym a toponym, postup při výkladu geografických jmen. Autorka práce zde upozorňuje, že výsledky excerptce a třídění onymického materiálu zachycuje statisticky, s procentuálním vyjádřením počtu antroponym a toponym. Na tomto místě by bylo vhodné popsat stavbu výkladového hesla v analytické části.

Analýza antroponym předchází před toponymy. Diplomantka vyčleňuje antroponyma jednojmenná, dvoujmenná a neúplná, v rámci základní klasifikace uplatňuje i jemnější dělení (např. podle původu jména hebrejská, řecká, latinská, germánská a jiná), jména skupinová (etnonyma). Toponyma rozdělila na jména sídel, tj. měst, vesnic, krajů, provincií, zemí, světadílů (oikonyma), dále na jména neosídlených míst (anoikonyma), kam zahrнула hydronyma a oronyma. Ve výkladové části o toponymech kombinovala jejich řazení nejprve podle cestovní trasy popisované v excerptovaných kapitolách. Teprve potom rozšiřovala sdělení podané Kryštofem Harantem o historické, geografické a věcné údaje z internetových zdrojů, slovníků a map. Tematické celky ukončila vždy shrnujícím

přehledem, z něhož mohla čerpat pro celkový závěr, který obsahuje výsledky analýzy a statistického hodnocení. Škoda, že zhodnocení toponymického materiálu bylo v závěru podáno jen obecně.

Zpracování zvoleného tématu bylo náročné. Jsou totiž k němu zapotřebí znalosti z historie, geografie, onomastiky, lingvistiky a všeobecný kulturní rozhled. Diplomantka po počátečním tápání, co a jakým způsobem excerpovat, jak si poradit s rozvržením a uspořádáním textu ve výkladové části, dospěla k určitému postupu, který se snažila dodržovat. Nastudovala sice odbornou literaturu k tématu, ale nedokázala ji při analýze materiálu využít. Potřebovala vždy určitý impuls, který jí v problematice orientoval dalším směrem. Potíže jí působily starší latinské názvy pro zeměpisná vlastní jména, některá z nich byla v excerpici pomínuta, stejně tak i některá náročnější osobní jména. Využití vysvětlivek z kritické edice cestopisu by jistě řešení některých problematických míst usnadnilo.

Některé informace se v textu opakují, např. v úvodu a v metodologické části i ve výkladu hesel. Doslovné formulace z internetových zdrojů, byť citovaných, nejsou příliš vhodné. Závěry se soustředily na statistiku všech excerpovaných proprií, ačkoli mohly vybrat a zdůraznit i jiná zjištění, např. o typech exonym, která se v cestopise nacházejí, dále mohla být porovnána pojmenování původní, tj. řecká a latinská, a novější, italská, tzv. endonyma. Práce kromě některých nepřesných formulací a věcných lapsů (např. na s. 56 vysvětlení jména *Gotfrid de Bullion*; na s. 58 názvy *Sasové* a z latiny pocházející *Saxové* (lat. *Saxones*) jsou dvojnásobným označením jednoho germánského kmene; ve III. kapitole se mluví o Německu jako o *Němcích*, s. 78, nominativ *Němce*, jde o exonymum; v VI. kapitole je kromě jezera *Lucrino* zmíněno it. město *Pozzuoli*, H. je píše lat. *Puteolos*, vlašsky *Puzzuoli*, a zmiňuje pojmenování *Baia*, jež napsal jako *Bajas*; nejde však o španělské město, nýbrž o městečko v Itálii, jak vyplývá z kontextu, s. 86, 88 aj.). Drobných překlepů a nedopatření je málo (na s. 75 má být správně zámek *Bělá*, ze *zámku Bělé*, zápis je v nářeční podobě s úžením é > í *Bělí*; překlepy na s. 93: tvar *jména obyvatelská*; jinde *jména osídlená?* apod.). Ukončování hesel nemá jednotnou interpunkci, jsou bez tečky, s tečkou, se středníkem.

I přes uvedené kritické připomínky k postupu a zpracování tématu diplomantka dokázala sestavit a uspořádat text přinášející relevantní výsledky a dovedla práci k přijatelnému konci.

Doporučuji práci k obhajobě.

Návrh na klasifikaci diplomové práce: **dobře**

.....
podpis vedoucí diplomové práce

V Českých Budějovicích dne 20. srpna 2020

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------

*) Nehodící se škrtněte